

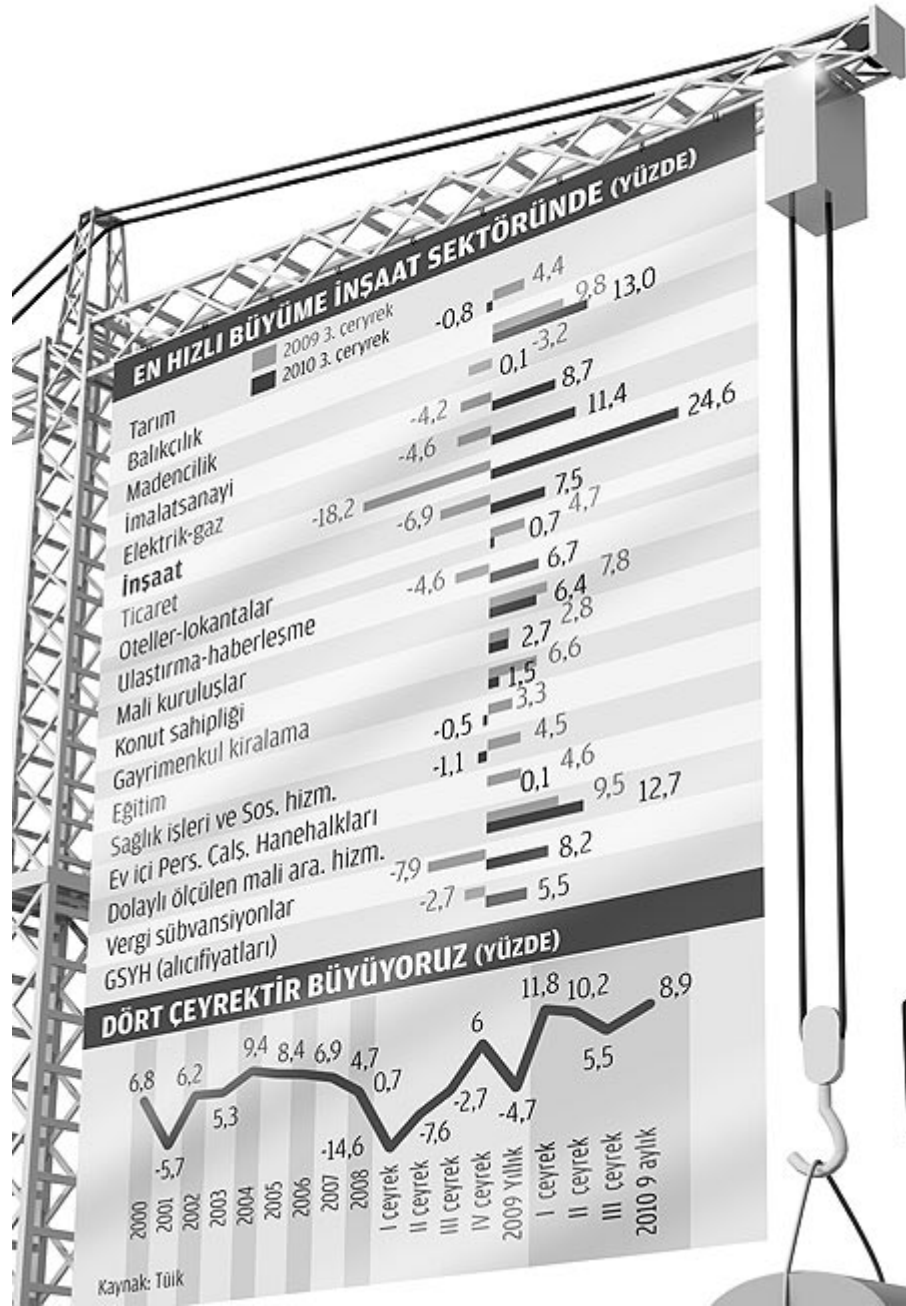
Avrupa'nın en çok büyüyen ikinci ülkesi olduk

11/12/2010

Amerika ve Avrupa ülkelerinin krizle boğuştuğu bir dönemde Türkiye dört çeyrektir hızlı büyümesini sürdürüyor. Türkiye ekonomisi temmuz, ağustos ve eylül aylarını kapsayan üçüncü çeyrekte yüzde 5,5 ile Avrupa'da yüzde 6,9 büyüyen İsveç'in ardından ikinci oldu. Uzmanlar, AB ülkelerindeki sıkıntı ve 12 Eylül referandumunun büyüme hızındaki yavaşlamada etkili olduğunu belirtti. BRIC ülkeleri; Çin 9,6, Hindistan 8,9, Brezilya 6,74 ve Rusya 2,7 oranında büyüdü. Bu rakamlara göre kişi başına milli gelir 9 bin 675 dolar oldu.

Amerika ve Avrupa ülkelerinin krizle boğuştuğu bir dönemde Türkiye, dört çeyrektir hızlı büyümesini sürdürüyor. Sanayi üretimi ile ihracatta yaşanan olumlu hava kendini büyüme rakamlarında da gösterdi ve Türkiye, üçüncü çeyrekte 5,5 oranıyla, İsveç'in ardından Avrupa'nın en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi oldu. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) temmuz, ağustos ve eylül aylarını kapsayan verilerini değerlendiren uzmanlar, referandum ve Avrupa ülkelerindeki sıkıntının büyümeyi yavaşlattığına dikkat çekti. Buna rağmen dünyanın en büyük gelişmekte olan BRIC ülkelerinden Brezilya 6,74, Rusya 2,7, Hindistan 8,9 ve Çin 9,6 oranında büyüdü. Türkiye'nin 9 aylık büyümesi ise yüzde 8,9 olarak hesaplandı.

Sektörlere bakıldığında üçüncü çeyrekte en hızlı büyüyen yüzde 24,6 ile inşaat oldu. Toptan perakende ve ticaret yüzde 7,5, ulaştırma, depolama ve haberleşme yüzde 6,7, balıkçılık yüzde 13, imalat sanayii yüzde 8,7, elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı yüzde 11,4 büyüdü. Tarımda yüzde 0,8, eğitimde yüzde 0,5'lik daralma meydana geldi. 2009 yılında yüzde 4,7 oranında daralan Türkiye ekonomisi, 2010 yılının ilk çeyreğinde gösterdiği yüzde 11,8'lik, ikinci çeyrekteki yüzde 10,2'lik ve üçüncü çeyrekteki yüzde 5,5'lik büyüme ile üst üste 3 çeyrek büyüme kaydetmiş oldu. Büyüme hızı, 9 aylık dönemde ise sabit fiyatlarla yüzde 8,9 oldu.

Analistlerin büyüme beklentileri de yüzde 6 ila 7 aralığında değişiyordu. Bu yıl 9 ayda gayri safi yurtiçi hasıla cari fiyatlarla 808 milyar 192 milyon liraya (531 milyar 979 milyon dolar) çıktı. Üretim yöntemiyle hesaplanan GSYH tahmininde, 2010 yılı üçüncü üç aylık döneminde (temmuz, ağustos, eylül) bir önceki yılın aynı dönemine göre cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla yüzde 13,6'lık artışla 298 milyar 89 milyon lira oldu.

2010 yılının üçüncü üç aylık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla yüzde 5,5'lik artışla 28 milyar 762 milyon lira oldu. Takvim etkisinden arındırılmış

sabit fiyatlarla GSYH, 2010 yılı 3. üç aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,4'lük artış gösterirken, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri bir önceki döneme göre yüzde 1,1 arttı.

Yurtiçi hasıla, ABD Doları cinsinden üçüncü çeyrekte yüzde 13,0 artarak 197 milyar 113 milyon dolara yükseldi. Dolar cinsinden GSYH, ilk çeyrekte yüzde 26,9 artışla 160 milyar 304 milyon dolar, ikinci çeyrekte ise yüzde 19,6 artışla 174 milyar 562 milyon dolar olmuştu. Buna göre, geçen yılın tamamında 616 milyar 753 milyon dolar olan GSYH, bu yılın 9 ayında 531 milyar 979 milyon dolar oldu.

Uzmanlar üçüncü çeyrek ekonomik büyüme rakamlarının, beklentilerin altında gerçekleşmesinin tarım ve kamu harcamalarının negatif katkısı ile net ihracatın öngörülerin ötesinde olumsuz etkisi ile sanayi ve ticaretin tahminlerin altında büyüme sergilemesi olduğunu söyledi. Ekonomistler, Avrupa ülkelerinde yaşanan borç krizi ve Türkiye'nin 12 Eylül'de gerçekleştirdiği referandumun büyüme hızının yavaşlamasında etkili olduğunu belirtti. Bu rakamlara göre eylül ayı itibarıyla son bir yıllık dönemde kişi başına milli gelir 9 bin 675 dolar olarak gerçekleşti. 2009 yılı sonundaki 8 bin 578 dolar olan kişi başına milli gelire göre bin 97 dolarlık artış yaşandı. Hesaplamalarda TÜİK'in 25 Ocak 2010'da açıkladığı 2009 yılında 72 milyon 561 bin 312 olarak belirtilen adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verileri dikkate alındı.

Büyüme rekoru yüzde 24,6 ile inşaatta

Türkiye ekonomisinde 2010 yılının üçüncü çeyreğinde en fazla büyüme gösteren sektör, inşaat oldu. 2009 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 18,2 oranında daralan inşaat sektörü, bu yılın aynı döneminde yüzde 24,6 oranında büyüme gösterdi. 2009 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 9,8 oranında büyüyen balıkçılık sektöründe de bu yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 13,0 oranında büyüme görülürken, geçen yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 9,5 oranında büyüyen dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri bu yılın aynı döneminde yüzde 12,7 büyüdü. Geçen yıl üçüncü çeyrekte 4,2 oranında daralan imalat sanayiinde, bu yılın aynı döneminde yüzde 8,7 oranında büyüme yaşandı.

Öte yandan TÜİK, bu yılın birinci ve ikinci çeyrek rakamlarında güncelleme yaptı. Kurumun daha önce yüzde 11,7 olarak açıkladığı bu yılın birinci çeyrek büyüme rakamı yüzde 11,8, yüzde 10,3 olarak açıkladığı ikinci çeyrek büyüme rakamı da yüzde 10,2 olarak revize edildi.

Kim ne dedi?

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan: Avrupa ve OECD'de en yüksek oranlardan biri

Türkiye ekonomisinin üçüncü çeyrekte kaydettiği büyüme hızı, Avrupa ve OECD ülkeleri arasında en yüksek oranlardan biri olmaya devam ediyor. Veriler, 2009 yılı son çeyreğinde başlayan güçlü büyüme eğiliminin, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de devam ettiğini gösteriyor. Üçüncü çeyrekteki büyüme hızının yılın ilk yarısına göre yavaşlamasında baz etkisi de rol oynadı. Öte yandan, mevsimsel etkilerden arındırılmış GSYH'nin üçüncü çeyrekte de bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,1 oranında artış göstermesi, ekonomimizdeki büyüme ivmesinin devam ettiğini ortaya koymaktadır. Yılın dokuz aylık döneminde büyümeye özel sektör yatırım ve tüketim harcamaları yön verdi. Özel sektör yatırımları aynı dönemde reel olarak yüzde 30 oranında büyüdü.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün: Tahminler sanayi üretimine göre yapıldı

Türkiye ekonomisi 2009'daki küçülmeden sonra özellikle 2009'un son çeyreğinden itibaren büyüme performansı gösterdi. Şimdi yeni bir büyüme performans süreci yaşıyoruz. Bu süreçte baz etkisiyle ortaya çıkan bazı alçalmalar, yükselmeler de olacak. 3. dönem ortaya çıkan yüzde 5,5'lük rakam da baz etkisi düşünüldüğünde aslında iyi bir rakam. Yüzde 9'a kadar yükselen beklentiler vardı. Bunlar,

sadece sanayi üretimini, kapasite kullanım oranlarını dikkate alarak ortaya çıkmış beklentilerdi. Kış aylarıyla beraber turizm faaliyetlerindeki ile kamu yatırımlarındaki birtakım yavaşlamaların o yüksek beklenti değerlendirmeleri içine katılmadığını görüyoruz. Yılın genelinde yüzde 7'nin üzerine büyüme tahmin ediyorum.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekçi: Dördüncü çeyrekte de büyüme devam edecek

Üçüncü çeyrekte yüzde 5,5 oranında gerçekleşen büyüme, birinci ve ikinci çeyreğe göre, artış hızının bir miktar azaldığı görülüyor. 2010 yılının 3. çeyreğine ait ihracat rakamları da Türkiye ekonomisindeki büyümenin hız kestiğini onaylıyor. Türkiye'nin ihracatı temmuz ayında yüzde 5,7, ağustos ayında yüzde 8,7, eylül ayında ise yüzde 5,1 artmıştı. İhracatın artış hızı 3. çeyrekte ortalama yüzde 6,4 olarak gerçekleşmişti. 4. çeyrekte ihracat, sanayi üretimi ve kapasite kullanım rakamlarında önemli artışlar var. Bu verilere baktığımızda 4. çeyrekte de 3. çeyrekteki yakını bir büyüme performansı göstereceğimizi öngörüyoruz. 2010 için büyüme tabanının yüzde 8 olacağını tahmin ediyoruz.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Tanıl Küçük: Yıl sonu yüzde 7-8 tahminimizi destekliyor

Beklentilerin bir miktar altında kalsa ve ilk iki çeyreğe göre hızı yavaşlarsa da yüzde 5,5'lik büyüme olumludur. Faaliyet kolları itibarıyla bakıldığında, ilk iki çeyrekte, imalat sanayiinde katma değer artışı, üretim artışının üzerinde gerçekleşmişken, üçüncü çeyrekte durumun farklılaştığı görülüyor. Katma değer artışının üretimin altında kalması, sanayinin verimlilik artışını sürdürmekte zorlandığını göstermesi bakımından önemli ve dikkat çekicidir. Üçüncü çeyrekteki yüzde 5,5'lik büyüme, yıl sonu itibarıyla yüzde 7-8 aralığındaki beklentimizi destekler niteliktedir. Hanehalkı tüketim harcamaları ve özel sektör yatırım harcamalarındaki artışın devam etmesi ise olumlu taraflardır.

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir: Değerli TL'nin yol açtığı tahribat gözden kaçmasın

Üçüncü çeyrekteki büyüme, değerli TL'nin ekonomideki tahribatının düşündüğümüzden de derin olduğunu gösteriyor. Sanayicimiz üretiyor ve ihracat yapıyor ancak değerli TL nedeniyle artan maliyetler, kârlılıkları çok düşürüyor. Ayrıca, yine aşırı değerli TL sebebiyle iç ve dış piyasalarda artan rekabet de kârlılığımızı olumsuz etkiliyor. Eğer özel sektör kâr edemez ve yatırımlar için gerekli sermaye birikimini sağlayamazsa yatırımlarda yabancı sermayeye olan ihtiyacımız giderek artacak ve bu da ekonominin yabancı fon girişlerine bağımlılığını artıracaktır. Önümüzdeki dönemde ülkemize yönelik bu spekülasyon fon girişlerini aksatacak küresel gelişmeler büyümemizi daha da olumsuz etkileyebilecektir.

EKONOMİ SERVİSİ